

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/197994,TEKST-AUDIO-Rozstrzelani-na-podworuku-i-cmentarzu-piasty-odcinek-cyklad-filmowego-l.html>
13.05.2024, 19:51

[TEKST + AUDIO] „Rozstrzelani na podwórku i cmentarzu” - piąty odcinek cyklu filmowego IPN „Nie tylko Ulmowie” dostępny na kanale IPNtv

Data publikacji 23.02.2024

W tajemnicy nawet przed własnymi dziećmi ukrywali w swoim gospodarstwie dziesięciu Żydów. Bohaterskie małżeństwo Krysiewiczów wraz z ukrywanymi osobami przyłapało to życie. Na kanale IPNtv jest już dostępny film „Rozstrzelani na podwórku i cmentarzu” piąty odcinek cyklu IPN „Polacy ratujący Żydów - Nie tylko Ulmowie”.

Rozstrzelani na podwórku i cmentarzu

Killed in the yard

Źródła do narracji oraz publikacja dotycząca rodziny Krysiewiczów – Magdalena Dzienis-Todorczuk w: *Represje za pomoc Żydom na okupowanych ziemiach polskich w czasie II wojny światowej*, t. I, red. M. Grądzka-Rejak, A. Namysł, Warszawa 2019, s. 199.

Film „**Rozstrzelani na podwórku i cmentarzu**” przedstawia bohaterstwo rodziny Krysiewiczów, która zaryzykowała życie, by ratować swoich żydowskich współobywateli. We wsi Waniewo leżącej w okresie okupacji w obwodzie sokołowskim, a obecnie w gminie Sokoły powiatu Wysokie Mazowieckie, jedno z gospodarstw rolnych prowadzili małżonkowie Władysława i Stanisław Krysiewiczowie, wychowujący pięcioro dzieci. To właśnie w nim wykopali w stodole, pod klepiskiem podziemny schron, który stał się szansą na życie dla około 10 osób. Małżonkowie wzięli na siebie trud przekazywania ukrywanym żywności i opieki nad nimi, zachowując to w tajemnicy nawet przed swoimi dziećmi. Jednak w nocy z 7 na 8 września 1943 roku gospodarstwo zostało otoczone przez Niemców. Stanisław został schwyty na podwórzu, żandarmi zaczęli go bić, chcąc zmusić go do wskazania kryjówki. Wtedy Żydzi zaczęli uciekać - wszyscy zostali zastrzeleni. Ciężko pobitego, leżącego na ziemi Stanisława, dobił jeden z żandarmów, strzelając mu w głowę. Władysława została aresztowana, a następnie zamordowana na żydowskim cmentarzu w Tykocinie. Zbrodnia przeprowadzona przez żandarmów na Władysławie i Stanisławie Krysiewiczach była tragedią dla ich dzieci. Choć przeżyły one okres okupacji, po jego zakończeniu trafiły do sierocińca, gdzie zostały rozdzielone. Dwoje najmłodszych adoptowała rodzina zastępcza

nadając im swoje nazwisko, to przyczyniło się do zerwania kontaktu z resztą rodzeństwa. Do spotkania wszystkich dzieci Władysławy i Stanisława doszło dopiero w wiele lat po zakończeniu wojny.

Kolejne odcinki prezentowane będą do końca maja w każdy piątek o godzinie 10.00.

Instytut Pamięci Narodowej cyklem filmowym „Nie tylko Ulmowie” oddaje hołd ofiarom Zagłady, a także Polakom, którzy stracili życie, by chronić swoich żydowskich współobywateli w okresie zbrodniczej okupacji niemieckiej na ziemiach polskich. Dobitym przykładem tego okrucieństwa była zbrodnia dokonana przez Niemców na dziewięcioosobowej Rodzinie Ulmów oraz na ośmiu członkach rodzin Goldmanów, Grünfeldów i Didnerów. 24 marca br. przypada 80 rocznica tej niemieckiej zbrodni.

Naukowcy oceniają, że Niemcy w czasie II wojnie światowej zamordowali za pomoc Żydom około tysiąca Polaków. Dzięki heroicznej działalności wielu mieszkańców Polski udało się uratować kilkadziesiąt tysięcy polskich obywateli pochodzenia żydowskiego.

Kontakt dla mediów:

Rzecznik Prasowy – Dyrektor Biura:

dr Rafał Leśkiewicz

tel. 602 322 362

rzecznik@ipn.gov.pl

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

AUDIO:

Aby zobaczyć odtworzyć włącz JavaScript

PLIKI DO POBRANIA

[Piąty odcinek cyklu filmowego IPN „Nie tylko Ulmowie” pt. „Rozstrzelani na podwórku i cmentarzu”. \(ENG\) \(mp3, 7.21 MB\) 23.02.2024 09:00](#)

[Piąty odcinek cyklu filmowego IPN „Nie tylko Ulmowie” pt. „Rozstrzelani na podwórku i cmentarzu”. \(ENG\) \(wav, 52.95 MB\) 23.02.2024 09:00](#)

[dr hab. Sebastian Piątkowski - piąty odcinek cyklu filmowego IPN „Nie tylko Ulmowie” pt. „Rozstrzelani na podwórku i cmentarzu”. \(PL\) \(mp3, 13.06 MB\) 23.02.2024 09:00](#)

[dr hab. Sebastian Piątkowski - piąty odcinek cyklu filmowego IPN „Nie tylko Ulmowie” pt. „Rozstrzelani na podwórku i cmentarzu”. \(PL\) \(wav, 116.24 MB\) 23.02.2024 09:00](#)